

Riko kaava.

◀ **Potentiaali** ▶

Tietoa aineistosta

Tämä materiaali on osa Potentiaali-hankkeessa toteutettua materiaalipakettia.

Materiaalipaketti on tarkoitettu opetus- ja ohjaustyötä tekeville eri oppilaitoksissa sekä ohjauspalveluissa työskenteleville (kuten Ohjaamot, TE-toimistot, nuorisotoimi).

Materiaalipaketissa on oppitunti- ja koulutusmateriaalia työelämään ja uravalintoihin liittyvien tasa-arvo- ja segregatiokysymysten käsittelyyn niin oppilaiden kanssa kuin työyhteisön kesken. Voitte hyödyntää materiaalia tai osia niistä omien tarpeidenne mukaisesti. Voit halutessasi muokata aineistoa. Säilytäthän kuitenkin tällöin logot ja tekijään viittaavan tekstin oikeassa alakulmassa.

Aineisto on tehty osana [Potentiaali-hanketta](#) (2019–2022). Potentiaali-hankkeessa kehitetään sukupuoli- ja kulttuuritietoisien ohjauksen toimintamallia ja työvälineitä opetus- ja ohjaushenkilöstölle.

Hanketta osarahoittaa [Sosiaali- ja terveysministeriö](#) Euroopan sosiaalirahaston ohjelmasta Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 (toimintalinja 3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus ja erityistavoite 8.1. Työ- ja koulutusurien sukupuolenmukaisen eriytymisen lieventäminen)

Hankkeen toteuttajat: [Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus](#) (koordinoija), [Hämeen ammattikorkeakoulu/HAMK Edu -tutkimusyksikkö](#), [Oulun ammattikorkeakoulu/Ammatillinen opettajakorkeakoulu](#), [Jyväskylän ammattikorkeakoulu/Ammatillinen opettajakorkeakoulu](#), [Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus](#), [Nuoristotutkimuseura](#)

Materiaalipaketti koulutusvalintojen käsittelyyn

Oppituntimateriaalia opotunnille

Tunnin tavoite ja sisällöt

- Tavoitteena on saada oppilaat pohtimaan mielikuviaan/käsityksiään eri ammateista ja niissä tarvittavista osaamisista sekä omiin valintoihin vaikuttavista asioista. Materiaaleja voi käyttää toki muissakin yhteyksissä kuin opotunnilla.
- Tehtävissä puretaan ajatusta osaamisten ja työtehtävien kytkeytymisestä sukupuoleen tai yksilön ominaisuuksiin (esim. ikä, fyysiset ominaisuudet)
- Sisältö 45 min:
 - Teeman ajatteluun herättelevä video (vaihtoehtoja, kesto 1–4 min.)
 - Osaamisten tunnistamiseen liittyvä harjoitus (3 vaihtoehtoa)
 - Kahoot! äänestys & purkukeskustelu (äänestys on osa purkua)

Näin valmistaudut tuntiin

- Katso etukäteen tunnilla näytettävät Myytit myttyyn-videot
- Tarvitsette tarrallisia muistilappuja sekä kyniä

Tai

- Tutustu [Flingaan](#) ja sen käyttöohjeisiin esimerkiksi [Peda.net-sivustolta](#). Voit myös kopioida harjoitusten Flinga-pohjat omalle käyttäjällesi:

Harjoitus 1: <https://edu.flinga.fi/s/E3FP EE5>

Harjoitus 2: <https://edu.flinga.fi/s/EQEFTB2>

Harjoitus 3: <https://edu.flinga.fi/s/EVHMUMW>

- Tutustu [Kahoot-äänestyssivustoon](#). Ohjeet sivuston käyttöön löydät esimerkiksi [Peda.net-sivustolta](#).

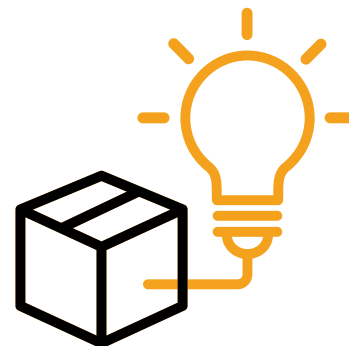
Alustus: Katso ryhmäsi kanssa jokin seuraavista videoista

1. Myytit myttyyn! Uskomuksia ja oletuksia koulutus- ja uravalinnoista:
Riko kaava, <https://youtu.be/mpEzackF1eI>
2. Myytit myttyyn! Uskomuksia ja oletuksia koulutus- ja uravalinnoista:
Näe pintaa syvemmälle, <https://youtu.be/FBGLTtc0qvM>
3. Myytit myttyyn! Uskomuksia ja oletuksia koulutus- ja uravalinnoista:
Isona sinusta tulee sinä, <https://youtu.be/BQDaG1iFmyo>

Kun olette katsoneet jonkin videoista, valitkaa jokin seuraavista harjoituksista:

1. Osaamiset ja työtehtävät
2. Ammatit ja osaamiset
3. Tulevaisuuden työtehtävät ja osaamiset

Harjoitusten tavoitteena on saada oppilaat pohtimaan mielikuviaan/käsityksiään eri ammateista ja niissä tarvittavista osaamisista sekä omiin valintoihin vaikuttavista asioista.

Harjoitusten ohjeet löytyvät seuraavilta sivuilta. Voitte halutessanne käydä läpi myös useamman kuin yhden harjoituksen.

1. Osaamiset ja työtehtävät

1. Vaihtoehto: osaamiset ja työtehtävät 1/2

Tavoitteena on keksiä tiettyjen osaamisten ympärille mahdollisimman monta työtehtävää tai ammattia. Jos tehdään kisana, niin eniten keksinyt joukkue voittaa (esim. 4 hengen joukkueet).

1. Kirjaa laatikosta löytyvät osaamiset

omille lapuilleen ja sijoita ne luokan seinille/pöydille (jätä tilaa ympärille). Voitte halutessanne keksiä lisää osaamisia.

Etätoteutuksessa voidaan käyttää esim.

Flingaa: <https://edu.flinga.fi/s/E3FP EE5> (esimerkki tehtävän toteutuksesta)

Osaamisia:

- sorminäppäryys
- ongelmanratkaisu
- tiimityöskentely
- järjestelmällisyys
- digitaidot
- asiakaspalvelutaidot

1. Vaihtoehto: osaamiset ja työtehtävät 2/2

2. Jokainen oppilas saa paljon (tarra)lappuja ja aikaa esim. 5 minuuttia **keksiä niin monta työtehtävää** eri osaamisiin liittyen kuin ehtii (eli missä eri työtehtävissä tarvittaisiin näitä osaamisia, jotka lappuilla on). Bonus: keksitkö yhtään tulevaisuuden työtehtävää? Etätoteutuksessa kirjaaminen tehdään suoraan Flingaan/muualle.
3. Jokainen vie lappunsa seinälle/pöydälle ja lopputulosta tarkastellaan yhdessä keskustellen: minkälainen kirjo **tehtäviä** saatiin aikaan?
4. Kahoot! -äänestys ja purkukeskustelu (ohjeet harjoitusten jälkeen).

Esimerkki Flinga-pohjasta:

Neliö

Viesti

Lähetä

sorinäppäryys

1. Osaamiset ja työtehtävät
Pikaohje

digitaidot

asiakaspalvelutaidot

Missä eri työtehtävissä/ammateissa näitä taitoja voi käyttää tai tarvitaan? Kirjoita ruudun yläalaidassa olevaan tyhjiin tekstikenttään ja paina send/lähetä.

Voit muokata omaa tuotostasi aktivoimalla sen ja tekemällä muutokset yläalaidan tekstikentässä. Muista vahvistaa Edit/muokkaa-komennolla.

Lisätyäsi tehtävän/ammatin raahaa se valitsemasi osaamisen lähelle

Saat liikutettua taustaa vetämällä ja muutettua kokoa oikean alakulman painikkeilla

järjestelmällisyys

ongelmanratkaisu

tiimityöskentely

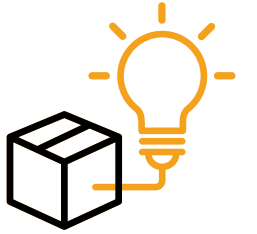
+

-

2. Ammatit ja osaamiset

2. Vaihtoehto: ammatit ja osaamiset 1/2

Tavoitteena on miettiä, mitä osaamisia erilaisissa työtehtävissä/ammateissa tarvitaan.

1. Kirjaa laatikosta löytyvät ammatit omille lapuilleen ja sijoita ne luokan seinille/pöydille (jätä tilaa ympärille).

Voit halutessasi näyttää oppilaille seuraavalla sivulla olevat kuvat. Voitte halutessanne keksiä lisää ammatteja. On tärkeää, että ammateissa olisi edustettuna sekä vahvasti sukupuolittuneita aloja että sellaisia aloja joissa työskentelee kaikkia sukupuolia. Jos valitsette käsiteltäväksi sukupuolittuneita aloja, ota käsiteltäväksi aina saman koulutusasteen aloja (kuten sairaanhoitaja ja rakennusinsinööri, jotka ovat molemmat AMK-tutkintoja).

Ammatteja

- Opettaja
- Ravintolatyöntekijä
- Rekkakuski
- Terveystenhoitaja
- Ohjelmoija
- Puutarhuri

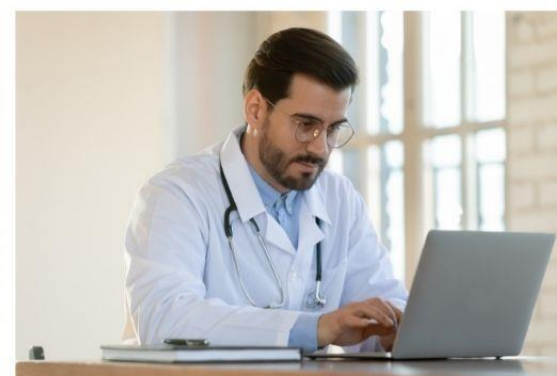
Etätoteutuksessa voidaan käyttää esim. Flingaa: <https://edu.flinga.fi/s/EQEFTB2> i tehtävän toteutuksesta)

(esimerkki)

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Eri ammatteja:

2. Vaihtoehto: ammatit ja osaamiset 2/2

2. Jokainen saa paljon tarralappuja ja aikaa esim.
5 minuuttia **keksiä mitä osaamista näissä työtehtävissä vaaditaan?**
Huom! Oikeita tai vääriä vastauksia ei ole.

Etätoteutuksessa kirjaaminen tehdään suoraan Flingaan/muualle.

3. Jokainen vie lappunsa seinälle/pöydälle ja lopputulosta tarkastellaan yhdessä keskustellen: minkälainen kirjo **osaamisia** saatiin aikaan?
4. Kahoot! -äänestys ja purkukeskustelu (ohjeet harjoitusten jälkeen)

Esimerkki Flinga-pohjasta:

Neliö

▼

Viesti

Lähetä

Opettaja

Puutarhuri

Ohjelmoija

Terveystenhoitaja

Rekkakuski

Ravintolatyöntekijä

2. Ammatit ja osaamiset

Pikaohje

Mitä osaamista näissä työtehtävissä tai ammateissa mielestäsi vaaditaan? Kirjoita ruudun ylälaudassa olevaan tyhjiin tekstikenttään ja paina send/lähetä.

Voit muokata omaa tuotostasi aktivoimalla sen ja tekemällä muutokset ylälaudan tekstikentässä. Muista vahvistaa Edit/Muokkaa-komennolla.

Lisätyäsi tehtävän/ammatin raahaa se valitsemasi osaamisen lähelle

Saat liikutettua taustaa vetämällä ja muutettua kokoa oikean alakulman painikkeilla

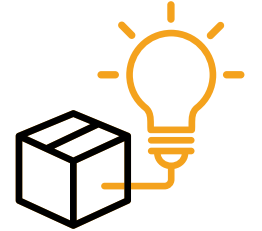
+

-

3. Tulevaisuuden työtehtävät ja osaamiset

3. Vaihtoehto: tulevaisuuden työtehtävät ja osaamiset 1/3

Tavoitteena on miettiä, mitä osaamisia erilaisissa (tulevaisuuden) työtehtävissä/ammateissa tarvitaan.

1. Aloittakaa keskustelemalla siitä, millaisia tulevaisuuden ammatteja te luulette että tulevaisuudessa tulee olemaan. Voitte käyttää keskustelunne pohjana vuonna 2018 julkaistua raporttia ja sen pohjalta tehtyjä videoita (löytyy seuraavilta sivuilta).

Tehtäviä tulevaisuudessa?

Emme voi tietää varmasti millaista työ tulee olemaan tulevaisuudessa.

Tässä muutamia arvauksia tulevaisuuden ammateista 2018 julkaistusta raportista:

Robottiturvallisuuden tarkastaja • robottityönjohtaja • robottikouluttaja • robottityön suunnittelija • robottienergia-avustaja • tavaranylähettaja ja -kulunvalvoja ja -huolija • tavararobottien ja tavaroiden pelastaja • joukkoistuskuljetuksen valvoja • 3D-tulostaja, -tuunaaja ja -lähivalmistaja • tavarastailisti • raaka-ainekonsultti • kiinteistövalvomomestari • kunnossapitokauko-ohjaaja • 3D-mittaaja ja mallintaja • kaupunki-viljelijä • aineenvaihdunta-analyytikko • etäkokki • off-grid -huoltotarkastaja • rakentajarobottiasentaja ja -ohjaaja • peukutusmanageri • mainekauppias • kyberturvamies • robottikenttähuoltaja • viranomaisfasilitoija • lähipalvelunvälittäjä • omavaraiskonsultti • implanttiasentaja • biosalapoliisi • proteesinsäätäjä • etäoppimismentori • virtuaalisomistaja • joukkoistusrekrytoija • vertaistyön moderaattori • motivaatio-suunnittelija • tarpeenetsijä/logoterapeutti • heimopäällikkö • ...

Lähde: Linturi, Risto & Kuusi, Osmo (2018) Suomen sata uutta mahdollisuutta 2018–2037: yhteiskunnan toimintamallit uudistava radikaali teknologia. Helsinki: Tulevaisuusvaliokunta.

https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskunta/toimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2018.pdf

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

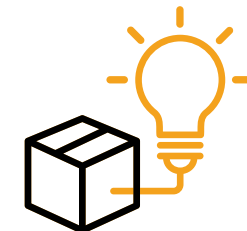
Video Tulevaisuuden ammatit - Sienestys- ja marjastusetäopas: <https://youtu.be/AvJMMpAfmls>
Tulevaisuuspankki: <https://tulevaisuuspankki.fi/>

Potentiaalihanke.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

3. Vaihtoehto: tulevaisuuden työtehtävät ja osaamiset 2/3

2. Kirjaa laatikossa olevat tulevaisuuden ammatit omille lapuilleen ja sijoita ne luokan seinille/pöydille (jätä tilaa ympärille). Voitte halutessanne keksiä myös muita tulevaisuuden ammatteja.

Tulevaisuuden ammatteja:

- Yhteisöllisyysuunnittelija
- Virtuaaliopas
- Itsepalvelukioskipäällikkö
- Biosalapoliisi
- Faktantarkistaja
- Kaupunkiviljelijä

Etätoteutuksessa voidaan käyttää esim. Flingaa: <https://edu.flinga.fi/s/EVHMUMW> (esimerkki tehtävän toteutuksesta)

3. Vaihtoehto: tulevaisuuden työtehtävät ja osaamiset 3/3

3. Jokainen saa paljon tarralappuja ja aikaa esim. 5 minuuttia **keksiä mitä osaamista näissä työtehtävissä vaaditaan?**
Huom! Oikeita tai vääriä vastauksia ei ole.
Etäopetustoteutuksessa kirjaaminen tehdään suoraan Flingaan/muualle.
4. Jokainen vie lappunsa seinälle/pöydälle ja lopputulosta tarkastellaan yhdessä keskustellen: minkälainen kirjo **osaamisia** saatiin aikaan?
5. Kahoot! -äänestys ja purkukeskustelu (ohjeet harjoitusten jälkeen).

Esimerkki Flinga-pohjasta:

Neliö

▼

Viesti

Lähetä

3D-tulostaja

biosalapoliisi

mainekauppias

3. Tulevaisuuden työtehtävät ja osaamiset

Pikaohjeet

Millaisia taitoja tai ominaisuuksia näissä ammateissa voitaisiin tarvita? Kirjoita ruudun yläalaidassa olevaan tyhjään tekstikenttään ja paina Send/lähetä.

Voit muokata omaa tuotostasi aktivoimalla sen ja tekemällä muutokset yläalaidan tekstikentässä. Muista vahvistaa Edit/muokkaa-komennolla.

Raahaa tuottamasi osaaminen valitsemasi työtehtävän lähelle

Saat liikutettua taustaa vetämällä ja muutettua kokoa oikean alakulman painikkeilla

implanttiasentaja

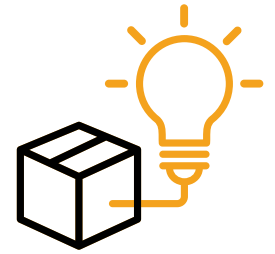

robottien työnjohtaja

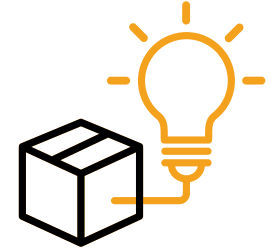
Kahoot! -äänestys

Kahoot! -äänestys 1/3

- **Kahoot! -äänestys toimii purkukeskustelun virittäjänä:** tarkoitus on, että tehdyt tehtävät ja Kahootin kysymykset virittävät oppilaita pohtimaan suhdettaan omiin koulutushaaveisiin, osaamisiin ja osaamisen kehittämiseen. Ensin tehdään Kahoot ja sen jälkeen keskustellaan tehtävien ja äänestyksen herättämistä ajatuksista.
- Olemme luoneet valmiin Kahoot-mallin, jota voitte käyttää (löytyy myöhemmin tästä materiaalista).
- Mikäli Kahootia tai muuta äänestysvälinettä ei ole mahdollista käyttää, voitte käydä läpi kysymykset (löytyy Kahoot-ohjeiden jälkeen) erikseen ja keskustella niistä. Huomioi, että osa oppilaista ei välttämättä halua vastata kaikkiin kysymyksiin muiden kuullen. Päätä siis tilannekohtaisesti, miten äänestys toteutetaan (esimerkiksi paperilapuilla tai käsiäänestyksellä).

Kahoot! -äänestys 2/3

- **Ennen Kahootin tekemistä huomioi:**
- Oppilailla pitää olla käytössään älypuhelin, tabletti tai tietokone ja verkkoyhteys.
- Mikäli et ole ennen käyttänyt Kahootia oppilaiden kanssa, muista varata aikaa ohjeistukseen ja testaukseen.
- Oppilaat näkevät myös mitä muut ryhmän jäsenet ajattelevat samoista kysymyksistä (vastaukset voi antaa nimimerkillä).
- Sinulla tulee olla käyttäjätili Kahoot!-sivustolle
- Jos Kahoot! on vieras, tutustu [Kahoot-äänestyssivustoon](#). Ohjeet sivuston käyttöön löydät esimerkiksi [Peda.net-sivustolta](#).

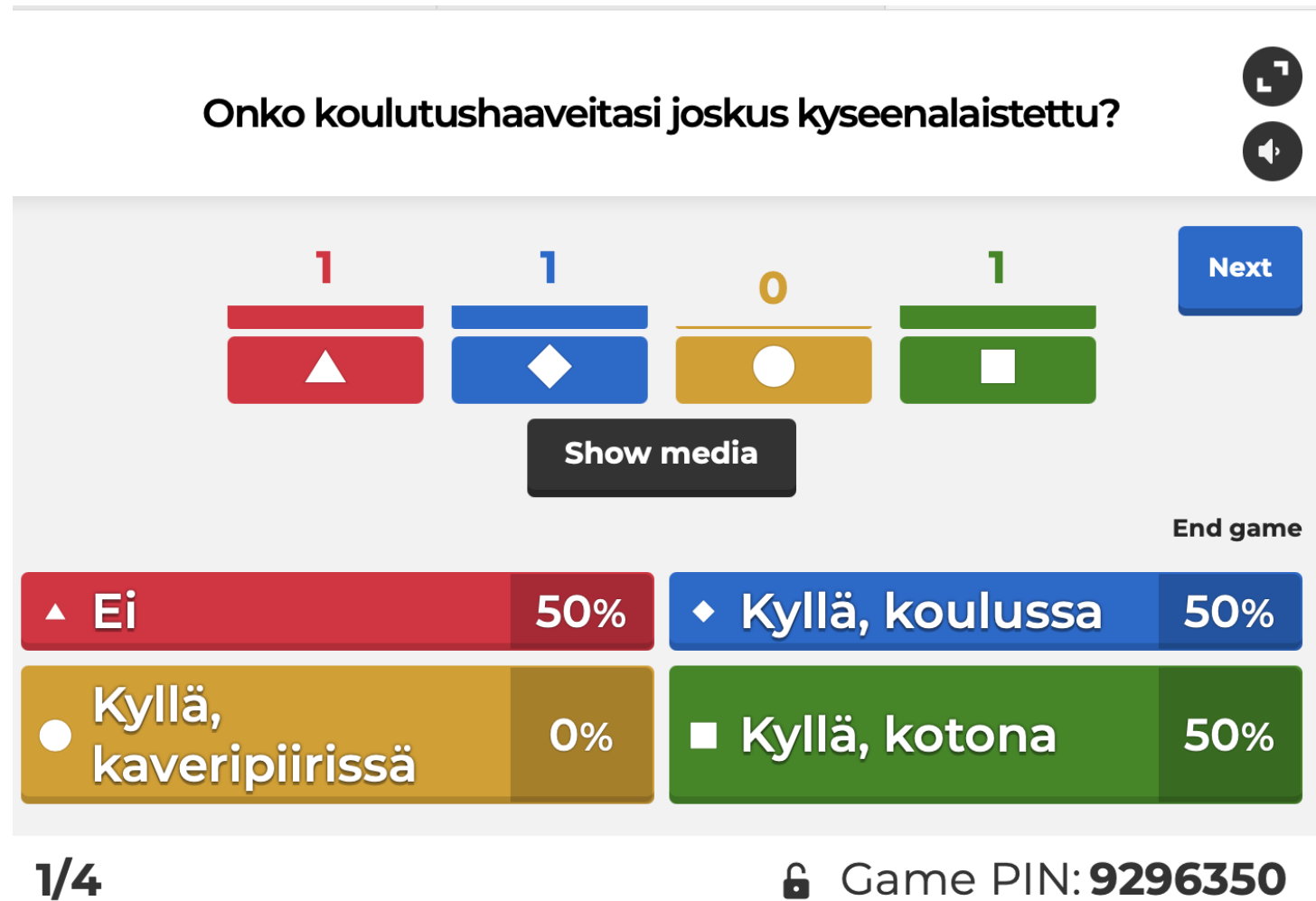
Kahoot! -äänestys 3/3

Tee näin:

- Voitte käyttää Kahoot-mallia äänestyksen toteutukseen. Mene äänestyksen osoitteeseen: <https://create.kahoot.it/share/potentiaali-hankkeen-opotunti-1/e5882714-2c38-46fb-8af3-c8d7f42653d9>
- Valitse *Play as a guest* tai kirjaudu sisään omalla käyttäjälläsi. Valitse *Classic mode* ja aloita peli.
- Päättäkää yhdessä käyttätekö kaikki nimimerkkiä vai nimiänne
- Jaa sivun osoite ja koodi oppilaille
- Kerro, että oppilaat voivat valita useamman kuin yhden vastausvaihtoehdon

Esimerkki Kahootista:

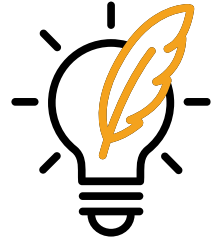

Äänestyskysymykset

Kahootissa kysyttävät kysymykset purkukeskusteluun virittäjäksi:

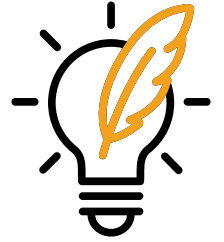
1. Onko koulutushaaveitasi joskus kyseenalaistettu?
- vaihtoehdot: ei, kyllä koulussa, kyllä kotona, kyllä kaveripiirissä
2. Mistä osaamisia voi hankkia?
- vaihtoehdot: koulutus, harrastukset, työ, koti
3. Onko työtehtävissä väliä sukupuolella, fyysisillä ominaisuuksilla, iällä tms?
- vaihtoehdot: ei ole, on joissain, on monissa, en ole ajatellut asiaa aiemmin
4. Miten osaamisia voi hankkia eri-ikäisenä?
- vaihtoehdot: saman alan jatkokoulutuksesta, työstä, harrastuksista, toisen alan koulutuksesta

Purkukeskustelu

- Video: oliko ihan turha vai upposiko? Miksi?
- Harjoitus: oliko ihan turha vai upposiko? Miksi?
- Äänestys: oliko ihan turha vai upposiko? Miksi?
- Äänestys: oliko sopivan pitkä aika antaa vastaukset?
- Mikä oli mielenkiintoista tai uutta liittyen koulutusvalintoihin ja/tai ammatteihin? Tuliko uusi ajatuksia liittyen siihen miten sukupuoli (tai muut ominaisuudet) vaikuttaa valintoihimme?
- Lisäkysymyksiä:
 - Minkä takia koulutushaaveitasi on kyseenalaistettu?
 - Millaisesta osaamisesta tai taidoista on hyötyä sekä nyt että tulevaisuudessa?
 - Mistä niitä voi hankkia tai miten niitä voi kehittää?

Tukea koulutus- ja uravalintoihin oppilaille

- Mikäli haluatte lisää tietoa tai tukea koulutus- ja uravalintoihin liittyen, voitte esimerkiksi tutustua Potentiaali-hankkeen Potentiaalipolun* tietopakettiin. **Tietopakettiin** on listattu lisätietoja liittyen koulutuksiin, työnhakuun ja itsearviointiin.

Tutustu tietopakettiin täältä: potentiaalipolku.fi

Valitse sivuston alavalikosta **Tietopaketti**.

- *Potentiaalipolku-sovellus kannustaa opiskelijaa pohtimaan omaa tulevaisuutta, omiin uravalintoihin vaikuttavia tekijöitä ja rohkaista opiskelijaa tekemään itselle sopivia valintoja.

Lisätietoja: www.potentiaalihanke.fi

Potentiaali-hankkeen toteuttajat:

OPIKSELUN JA
KOULUTUKSEN
TUTKIMUSSÄÄTIÖ

NUORISOTUTKIMUSSEURA RY.
NUORISOTUTKIMUSVERKOSTO

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

jamk

Jyväskylän
ammattikorkeakoulu

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Koordinaatio:

Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto

Kesto:

1.4.2019–30.6.2022

Päärahoittaja:

Sosiaali- ja terveysministeriö / Euroopan sosiaalirahasto,
Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 (hankekoodi S21690)

**TURUN
YLIOPISTO**

Potentiaalihanke.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020